

Arthur Faŋg kender sin By ud og ind. Han har Rede paa dens Betydning som Danernes Kongesæde og Bispestad. Hans Skildring former sig som en Række Livsbilleder, der kan læses uafhængigt af hinanden. Grundtemaet er dog Katedralen, der hæver sig over Byens Kirker, Stenhuse og lave Bindingsværksgaarde med deres mossede Tage. Et og andet Sted kan den kritisk indstillede Historiker maaske finde hans Skildring en Kende mere malerisk, end Kilderne kan bære. I Skildringen af Bisp Vilhelm og Kong Svend Estridsen bygger han paa Sakse, men burde maaske have fremhævet Ligheden mellem dette Sagn og dets klassiske Forbillede, Fortællingen om Kirkefaderen Ambrosius og Kejser Theodosius den Store. Men man tilgiver gerne disse Smaating. I Almindelighed er hans Stil baade maadeholden og klar.

Man maa navnlig fremhæve Afsnittene om det gejstlige Liv og den katolske Gudstjeneste. Siden Dr. Bjørn Kornerups Skildring i »Vor Frue Kirkes og Menigheds Historie« har man ikke faaet saa god Besked om Gudstjenesten i vore danske Kirker i Middelalderen. Nævnes maa ogsaa Kapitler som det topografisk beskrivende »Med Resen i Roskilde«, det alment orienterende »Den lukkede Verden«, »Det lærde Roskilde« (Henrik Harpestræng) og »Djævelens Værktøj« (Mønsterne).

Arthur Fang har paa fremragende Maade vist, hvilke Muligheder for Fornyelse af vor Historieskrivning det kulturhistoriske Synspunkt rummer. Vi vidste det vel i Forvejen fra Troels-Lund og Hugo Matthiessen. Men Bogen om Roskilde er ikke nogen upersonlig Efterligning af disse Forfatteres Værker. Fang har sin egen selvoplevede Maade at fortælle Historie paa. Han vil sikkert faa mange i Tale.

Axel Steensberg.

Roskilde Studier, spredte Bidrag til Byens Historie. Under Redaktion af Victor Hermansen. Roskilde. Erh. Flensborgs Forlag 1944.

Paa sin 60 Aars Fødselsdag har den kendte Roskilde-Boghandler Andreas Flensborg udgivet en Samling Studier over forskellige Emner fra Byens Historie, et helt Festskrift, tiltalende baade med Hensyn til Bogtryk og Billedudstyr og kun fremstillet i 600 Eksemplarer, saa det bliver snart en Sjældenhed.

Men ogsaa Indholdet er særdeles værdifuldt som Bidrag til Roskildes Historie, og flere af Afhandlingerne vil endda blive studeret med Interesse ud over det ganske Land, fordi de behandler Emner fra Domkirkens Historie.

Først giver Dr. V. Nordmann Oplysninger om Kildekalken i og ved Roskilde, et vigtigt Byggemateriale til Kirker i Byen og

dens Omegn, og cand. mag. Erik Moltke gennemgaar de faa Ruineandskrifter, der har Tilknytning til Byen, nemlig to Amuletter og nogle Mønter. Dr. Vilh. Møller-Christensen fortæller om Roskildelæger i Middelalderen, især om den berømte Henrik Harpestræng.

Saa følger tre Domkirke-Afhandlinger. Hertug Christoffers Gravmæle, opstillet i Højkoret efter hans Død 1363 af Valdemar Atterdag eller Dronning Margrethe, gøres til Genstand for en grundig Undersøgelse af Mag. art. Ada Bruhn, især vedrørende Alabastfigurens Rustning, Hjelm og Vaaben, der tyder paa, at Gravmælet kunsthistorisk er i Slægt med samtidige engelske, men vistnok udført her i Danmark. Arch. C. M. Smidts Afhandling: Oluf Mortensens Vaabenhus, dets Placering blandt Roskilde Domkirkes Tilbygninger, giver et levende Indtryk af den rige Byggevirksomhed, den gamle Biskop udøvede baade som Ærkedegn og som Biskop. Mag. art. Victor Hermansen fortæller om Roskildesnedkeren Casper Lubbeke, der har udført Billedskærerarbejder i Domkirken og Omegnens Landsbykirker.

Prof. L. L. Hammerich gør Rede for de ældste Roskildetryk, saaledes de Bøger, Rostockeren Hans Barth trykte for Povl Helgesen o. a.; andet Roskilde Haandværk behandles i Adjunkt Niels A. Christiansens Afhandling om Skomageri i Roskilde Museum, og Konservator Peter Lindes Opsats om Smedejern i Roskilde.

Af personalthistorisk Interesse er Redaktør Chr. Christensens Artikel om »Jubellærerens« Forfatter, Christopher Giessing, og Dr. I. O. Arhnums om Steen Friis' første Aar som Stiftsskriver. Saa er der ogsaa to Stykker om Struensee og Brandt; først fortæller Direktør Arthur Fang om Henrettelsen og om Fundet af nogle Skeletdele paa Retterstedet 1895, og den videnskabelige Undersøgelse af dem, og om to Tænder, som en ung Student, senere Amtslæge i Roskilde, M. W. Kall, skal have trukket ud af Grevernes Kranier. Og derefter viser Dr. Kurt Bröste, at Skeletdelene ikke synes at være Struensees eller Brandts, mens der intet er til Hinder for, at Tænderne er ægte.

Bogen slutter med en lille morsom Artikel af Fru Fanny Fang, Roskilde-Specialiteter, nemlig Roskilde-Rejer og Jordbærret Roskilde-Victoria. Med denne lille fikse Anretning slutter Bogen.

Albert Thomsen.